

Poděkování Mirko Novákovi

Ve věku nedožitých 90 let dne 10. března 2020 zemřel prof. Ing. Mirko Novák, DrSc., renomovaný vědec v oboru informatiky, jenž se výrazně zapsal do rozvoje Fakulty dopravní ČVUT. Přinášíme Poslední dopis profesoru Novákovi, v němž prof. Dr. Ing. Miroslav Svítek k této osobnosti hovoří nejen coby dlouholetý spolupracovník a děkan FD ČVUT, ale i přítel.

Milý Mirko, vážený pane profesore, drahý příteli, zpráva o Tvém odchodu mě bolestivě zasáhla. Čas rychle letí a ve shonu různých povinností je bohužel v našich životech málo prostoru na projevy díky a uznání. Rozhodl jsem se proto Ti napsat, byť opožděně, tento osobní dopis, abych alespoň částečně odčinil toto své zaváhání.

Rád vzpomínám na naše společné začátky na Fakultě dopravní ČVUT. Vidím jako dnes, když jsme se poprvé potkali a Ty jsi mě okamžitě ustanovil svým zástupcem. Dodnes nevím, čím jsem Tě zaujal... Pro úplnost podotýkám, že druhým Tvým zástupcem byl současný ředitel Ústavu informatiky AV ČR prof. Emil Pelikán. Naším, troufám si říci společným dílem byla nově vzniklá Společná laboratoř spolehlivosti systémů mezi fakultou a ústavem, kde jsi „na koleně“ začal spolu s prof. Josefem Faberem zkoumat interakci člověka s technickými zařízeními pomocí mozkových EEG signálů. Kolegové z fakulty byli tímto tématem natolik zaskočení, že Tě začali nazývat „mozkohledačem“. Z té doby také pochází Tvé prohlášení, které jsi pronesl s velkým zadostiučiněním: „Pánové, přesvědčil jsem pana ministra národní obrany, když navštívil naši laboratoř, aby se podrobil měření EEG. Výsledek je významný. Ukázalo se, že pan ministr má mozek se standardní funkcionalitou“.

Mezi Tvými prvními studenty byl i stávající pan děkan Fakulty dopravní doc. Pavel Hrubeš. Jelikož ses podílel i na vedení diplomové práce zakladatele fakulty prof. Petra Moose, lze směle říci, že Tvoje stopa se výrazně podepsala na personálním zajištění, odborné náplni i dlouhodobém směřování Fakulty dopravní, ČVUT. Mohl bych jmenovat mnoho dalších významných kolegů, které jsi ovlivnil a přivedl k vědecké práci, ale na to nejsem fundovaným pamětníkem.

Společně jsme podnikli celou řadu zahraničních cest, kde jsme měli možnost se více poznat. Naši první cestou byla v roce 1997 návštěva Tvého přítele prof. Leona Rothkrantze z Delft University, pozdějšího držitele titulu dr.h.c. na ČVUT. Víím, že to bylo pro Tebe velmi těžké období. Zemřela Ti první žena a já Tě skrytě obdivoval, jak ses s touto nepřízní osudu dokázal vyrovnat. Od těch dob rád používám Tvoji poučku, že problém je třeba řešit „úprkem vpřed“.

Obdivoval jsem Tvůj přístup ke studentům, které jsi nazýval „naslouchači“ a se kterými jsi dokázal navázat přátelské vztahy, byť vás dělilo několik generací. Vzpomínám na dotaz, zdali je «ta» hřídel nebo «ten» hřídel? Ty jsi blesku rychle odpověděl, že pokud se to nějak vrtí nebo se to někam strká, tak je to vždy rodu mužského.

Nedávno jsi mi poslal soubor, kde byla barevně označena jména „delikventů“, jak jsi je nazýval, včetně vysvětlení použitých barviček.

Zelená znamenala splněný úkol, červená beznadějný případ a u fialové barvy byla vysvětlivka „honit“. Všichni Tě vdčíme za to, že jsi nás důsledně „honil“, protože bez toho bychom nebyli tam, kde jsme dnes. Když jsem se vymlouval, že mám málo času, Ty ses na mě zadíval a vážně se zeptal: „A co děláš v noci?“. Nedávno zesnulý přítel prof. Mirek Vlček mi vyprávěl, že ses u něho objevil, když odjížděl na svatební cestu a dal jsi mu několik knih k recenzi, kdyby se tam náhodou nudil. S odstupem času musím říci, že pro každého z nás bylo velkým štěstím, pokud byl ve Tvém seznamu označen fialovou barvou.

Je až s podivem, že jsi do posledních chvil mohl jezdit autem. Po mém návratu z USA před vánočními svátky 2019, jsme se potkali a Ty jsi mi říkal, že sis pořídil nové auto a nabízel jsi mi, že mě s ním svezješ. Moc mě mrzí, že už jsme to, jako spoustu dalších věcí, nestihli. Moji kolegové dodnes vzpomínají, jak jsi vezl někdejšího pana děkana prof. Josefa Jíru do Amsterdamu a ostře s ním zacouval na místním parkovišti těsně nad kanálem. On se lekl a za jízdy skoro vyskakoval. Ty ses na něj zadíval svým vážným pohledem a s klidem Tobě vlastním jsi pravil: „Josefe, děkan musí být statečný“.

Ve funkci děkana jsem si často opakoval Tvoji radu, že akademická instituce se musí řídit železnou rukou, ale v bílých rukavičkách. Vždy, když jsem vypadal ze své role, vzpomněl jsem si na Tvé doporučení o „chování velkého psa“. Nerozčilovat se, nenechat se vyprovokovat, nechat si na sobě dříví štípat, ale pokud to překročí určitou mez, vycenit zuby a ukázat svoji sílu. Mohl bych ve vzpomínkách pokračovat dále a dále.

Při psaní těchto řádek mi postupně dochází, co vše díky Tobě na Fakultě dopravní máme – fungující laboratoř s celou řadou mladých nadějných kolegů, impaktovaný časopis Neural Network World (NNW),

spolupráci s Akademií věd a mnohými národními i zahraničními univerzitami, zajímavá odborná témata atd. S přibývajícím věkem jsi neúnavně rozjížděl čím dál tím větší a dlouhodobější projekty a vlastní konečnost sis při tom vůbec nepřipouštěl. Může být někdo šťastnější? Všechny tyto otázky budou zcela jistě náplní odborné konference, kterou chystáme k Tvým nedožitým devadesátým narozeninám 29. 9. 2020.

V tomto dopise jsem chtěl na Tebe krátce zavzpomínat a přidat několik bezprostředních osobních postřehů, které se mi vybavily, když jsem se dozvěděl smutnou zprávu o Tvém odchodu. Vždyť 24 let naší spolupráce je možná krátký okamžik z pohledu lidské existence, ale velmi významná část našich profesních životů, kterou jsme měli možnost společně prožít.

Naposledy jsme si volali ve čtvrtek 5. 3. 2020. Byl jsem rád, že zase slyším Tvůj hlas plný optimismu. Říkal jsi mi, že Tě právě propouštějí z nemocnice a já byl rád, že opětovně rozdáváš úkoly. Byla to známka, že je vše, jak má být. Bohužel vyšší moc zasáhla rychleji, než jsme čekali, a Ty jsi nás již v úterý 10. 3. 2020 navždy opustil. Nezbyvá mi než závěrem za nás, všechny Tvé pokračovatele, napsat: Moc Ti děkujeme za vše, co jsi pro nás udělal. Děkujeme, že jsi tu byl. Budeme ve Tvém odkazu dále pokračovat a snažit se Tě nezklamat.

S pozdravem, díkem a úctou Tvůj Miroslav Svítek
V Praze 13. 3. 2020

